ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету гірничої справи, природокористування та будівництва
(назва факультету)

25 серпня 2024 р., протокол № 7

Голова Вченої ради

_____ Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Інтелектуальна власність»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності G16 «Гірництво та нафтогазові технології»
освітньо-професійна програма «Розробка родовищ та видобування корисних копалин»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
(назва факультету)
кафедра маркшейдерії
(назва кафедри)

Схвалено на засіданні кафедри маркшейдерії
(назва кафедри)
25 серпня 2025 р.,
протокол № 7

Завідувач кафедри
_____ Володимир ШЛАПАК

Гарант освітньо-професійної програми
_____ Володимир ШАМРАЙ

Розробник: к.т.н., доцент кафедри маркшейдерії КРИВОРУЧКО Андрій
(науковий ступінь, посада, прізвище та власне ім’я)

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності G16 «Гірництво та нафтогазові технології» освітньо-професійна програма «Розробка родовищ та видобування корисних копалин» затверджена Вченою радою факультету гірничої справи, природокористування та будівництва від 25 серпня 2025 р., протокол № 7.

.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	18 «Виробництво та технології»	Нормативна (нормативна, за вибором)	
Модулів – 1	G16 «Гірництво та нафтогазові технології» освітньо-професійна програма «Маркшейдерська справа»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2024	2024
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3	3
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 7 самостійної роботи – 8	Освітній ступінь «магістр»	18 год.	8 год.
		Практичні	
		24 год.	10 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		48 год.	72 год.
		Вид контролю: залік	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 47 % аудиторних занять, 53 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми здобуття вищої освіти − 20% аудиторних занять, 80 % самостійної та індивідуальної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Винахідницька і патентно-ліцензійна робота є важливою частиною діяльності інженерно-технічних робітників в усіх сферах народного - господарства, тому що сьогодні суспільство, як ніколи, має по-грабу в добрих винаходах - природні ресурси виснажуються, а третина швидко зростаючого людства на землі страждає від голоду і злиднів.

Сучасний інженер повинен володіти глибокими знаннями в галузі науки і техніки, а також основами правової охорони інтелектуальної власності.

Курс “Інтелектуальна власність” є логічним продовженням і розвитком з поглибленим вивченням попередніх дисциплін творчого напрямку навчального плану бакалаврів.

Цей курс стане базовим для формування творчого потенціалу, необхідного для самостійної постановки нових інженерних задач, виявлення і оформлення об'єктів інженерної творчості, оцінки їх патентоспроможності, їх правового захисту. Курс базується на попередніх знаннях із фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін і відноситься до технічно-юридичних дисциплін.

В курсі розглянуті основні положення системи інтелектуальної власності, рівні творчої діяльності і винахідницьких задач; та етапи розробки винаходу. Окрема тема присвячена патентній інформації і патентним дослідженням, які включають вивчення різних видів патентної документації, національних і міжнародної класифікацій винаходів, пошук аналогів і вибір прототипу, використання патентної інформації при створенні нової техніки. Багато уваги приділено правовій охороні винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів і послуг, “ноу-хау” і раціоналізаторських пропозицій. Розглядаються приклади оформлення винаходів на пристрій, спосіб, речовину з врахуванням вимог до написання формули винаходу, опису, реферату та графічного матеріалу. Останні теми пов'язані з ліцензуванням і передачею технологій; міжнародним співробітництвом у галузі інтелектуальної власності та захистом авторського права і суміжних прав.

Курс закінчується заліком по теорії з врахуванням виконаних практичних занять і захистом матеріалів, які включають патентні дослідження, заявку на винахід або “ноу-хау”, ліцензійний договір.

Задачі вивчення дисципліни

Предмет курсу - правові регулювання відносин, які складаються у зв'язку із створенням, використанням та охороною результатів творчої діяльності.

Мета курсу - придбання магістрантами: **знання** системи інтелектуальної промислової власності в винахідницькій та патентно-ліцензійній діяльності, міжнародного співробітництва у галузі інтелектуальної власності, авторського права та суміжних прав, а також системи патентної інформації, **вміння** застосовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпечені правової охорони науково-технічної документації та товарної продукції, провести

патентні дослідження в певній галузі техніки та оформити заявку на патент або “ноу-хау”, використати патентну інформацію та документацію при проведенні науково-дослідних, проектно-конструкторських, проектно-технологічних розробок з метою створення конкуренто-спроможної продукції; **навичок** роботи з нормативно-правовими актами, патентною документацією, в оформлені “ноу-хау” і матеріалів заявки на об'єкт промислової власності (винахід, корисну модель, промисловий зразок, знак для товарів та послуг), а також ліцензії на використання винаходу.

Особливості вивчення дисципліни

Основними труднощами при вивченні дисципліни являються засвоєння великої кількості нормативно-правовоих актів, великий обсяг матеріалу. Тому успішне засвоєння курсу неможливе без додаткової роботи з літературою, що в подальшому охоплено терміном “самостійна робота”. Умовно самостійну роботу можна розділити на три типі:

- вивчення матеріалу додаткового до того що викладались на лекціях;
- самостійне вивчення теоретично-практичного матеріалу окремих тем.

Орієнтовні витрати часу, які можуть знадобитися при виконанні самостійної роботи двох перших типів наведені в таблицях до змістового модуля. Розділи для самостійного вивчення по кожній темі виділені в окремий блок. Контроль за ефективністю вивчення матеріалу самостійної роботи передбачається при опитуваннях до (і в ході) проведення практичних занять, а також шляхом проведення заліку. Для забезпечення ефективної самостійної роботи студентів розроблено відповідне методичне забезпечення.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 184 «Гірництво» освітньо-професійна програма «Розробка родовищ та видобування корисних копалин»:

Загальні компетентності(ЗК):

ЗК1. Здатність до дій в новій ситуації, пов’язаній з роботою за фахом та вміння генерувати нові ідеї в сфері гірництва.

ЗК5. Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК3. Здатність до розробки і реалізації інноваційних продуктів і заходів щодо вдосконалення та підвищення технічного рівня систем і технологій гірництва, забезпечення їх конкурентоспроможності.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 184 «Гірництво» освітньо-професійна програма «Розробка родовищ та видобування корисних копалин»:

РН1. Діяти в новій ситуації, пов’язаній з роботою за фахом та вміння генерувати нові ідеї в сфері гірництва.

РН5. Дотримуватися норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.

РН8. Розробляти та реалізувати інноваційні продукти й заходи щодо вдосконалення та підвищення технічного рівня систем і технологій гірництва, забезпечення їх конкурентоспроможності.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

– *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; вміння шукати, аналізувати та використовувати інформацію;

– *уміння виступати привселюдно*: вміння публічно та професійно презентувати власні результати роботи та власні дані аналізу НС;

– *гнучкість і адаптивність:* уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми, що пов’язана з можливістю виникнення НС;

– *особисті якості:* креативне й критичне мислення; допомога оточуючим.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Поняття інтелектуальної власності. Промислова власність, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, фірмові найменування місця походження. запобігання недобросовісної конкуренції.

Рівні творчої діяльності та винахідницьких задач. Етапи розробки винаходу. Історія деяких відкриттів, винаходів та винахідників.

Тема 2. ПАТЕНТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ПАТЕНТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Види патентної документації. Зміст патентних документів. Міжнародна патентна класифікація винаходів (МПК). Національні класифікатори винаходів. Розділи МПК. Міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ). Міжнародна класифікація товарів і послуг (МКТП). Патентна документація як джерело технологічної інформації. Пошук патентної інформації, аналогів і прототипів. Вибір прототипу. Джерела інформації. Використання патентної інформації при проведенні патентних досліджень. Патентний формуляр

Тема 3. ОХОРОНА ПРАВ НА ВИНАХОДИ І КОРИСНІ МОДЕЛІ В УКРАЇНІ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Правова охорона винаходів (корисних моделей): нормативно-правова база, основні поняття та положення, об'єкти винаходів і корисних моделей.

Критерії патентоспроможності: новизна, винахідницький рівень, промислова придатність.

Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту: дата подання заявки, пріоритет заявки, відкликання та заміна заявки, тимчасова правова охорона, публікації про видачу патенту, реєстрація патенту, видача патенту.

Права, що випливають з патенту. Дії, які не визнаються порушенням прав патентовласника. Припинення дії патенту. Порушення та захист прав власника патенту. Патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах. Державне стимулювання та використання винаходів (корисних моделей).

Тема 4. ОФОРМЛЕННЯ ВИНАХОДУ (КОРИСНОЇ МОДЕЛІ) (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Перелік матеріалів при поданні заявки на винахід. Формула винаходу (призначення, структура, складання, особливості).Вимоги до опису винаходу. Вимоги до графічних матеріалів, які пояснюють опис винаходу. Реферат винаходу. Оформлення документів заявки. Приклади винаходів на пристрій, спосіб, речовину, штам, застосування.

Тема 5. ОХОРОНА ПРАВ НА ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ В УКРАЇНІ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Умови надання правової охорони та умови патентоспроможності промислового зразка. Право на одержання патенту та порядок одержання

патенту. Захист прав. Вимоги до оформлення заявки на .одержання патенту на промисловий зразок. Приклад оформлення заявки.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. ОХОРОНА ПРАВ НА ЗРАЗКИ ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Правова охорона знаків. Порядок одержання свідоцтва. Права та обов'язки, що випливають із свідоцтва. Захист прав. Вимога до оформлення заявки на знак для товарів і послуг. Приклад оформлення заявки.

Тема 7. ОФОРМЛЕННЯ "НОУ-ХАУ" ТА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Загальна частина, основні поняття і положення. Виявлення "ноу-хау". Реєстрація "ноу-хау". Реєстрація опису. Реалізація "ноу-хау" (запропонування "ноу-хау" покупцеві, переговори про реалізацію, реалізація). Оформлення "ноу-хау" на пристрій Оформлення "ноу-хау" на технологію. Приклади "ноу-хау".

Тема 8. ЛІЦЕНЗУВАННЯ І ПЕРЕДАЧА ТЕХНОЛОГІЙ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Юридичний порядок передачі технологій: продаж, ліцензування, угода про "ноу-хау". Поняття: ліцензія, ліцензіар, ліцензіат. Типи ліцензій на інтелектуальну власність: повна, виключна, невиключна ліцензії тощо. Патентні ліцензії. Ліцензії на товарні знаки. Ліцензії по авторському праву. Оформлення невиключної ліцензії на передачу або продаж-купівлю винаходу. Винагорода: пряма грошова винагорода, непряма негрошова винагорода. Організація патентно-ліцензійної діяльності на підприємствах і установах. Авторські договори. Договори на створення і використання результатів в науково-технічної діяльності. Договори на роботи і послуги по забезпеченню науково-технічною інформацією.

Тема 9. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ГАЛУЗІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ): історія створення, функції, співробітництво в цілях розвитку. Паризька конвенція по охороні промислової власності:

Історія створення, основні положення, перегляд Паризької конвенції. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: історія створення та основні положення Договір про патентну кооперацію (PCT). Євразійська патентна конвенція. Інші міжнародні угоди.

Тема 10. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА (ЗК1, ЗК5, СК3, РН1, РН5, РН8)

Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторськими правами. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторських відносин. Суб'єктивне авторське право, його зміст і межі. Право на авторську винагороду. Поняття суміжних прав. Захист авторського права і суміжних прав.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1.								
Тема 1. Система інтелектуальної власності	7	1	2	4	8	1	1	6
Тема 2. Патентна інформація та патентні дослідження	9	2	2	5	9	1	1	7
Тема 3. Охорона прав на винаходи і корисні моделі в Україні	9	2	2	5	10	1	1	8
Тема 4. Оформлення винаходу (корисної моделі)	10	2	3	5	9		1	8
Тема 5. Охорона прав на промислові зразки в Україні	10	2	3	5	9	1	1	7
Разом за змістовий модуль 1	45	9	12	24	45	4	5	36
Змістовий модуль 2.								
Тема 6. Охорона прав на зразки для товарів і послуг	9	2	2	5	10	1	1	8
Тема 7. Оформлення “ноу-хау” та раціоналізаторських пропозицій	11	2	4	5	10	1	1	8
Тема 8. Ліцензування і передача технологій	9	2	2	5	9		1	8
Тема 9. Міжнародне співробітництво у галузі інтелектуальної власності	8	1	2	5	8	1	1	6
Тема 10. Авторське право та суміжні права	8	2	2	4	8	1	1	6
Разом за змістовий модуль 2	45	9	12	24	45	4	5	36
ВСЬОГО	90	18	24	48	90	8	10	72

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Змістовий модуль 1.		
1	**Тема 1. Система інтелектуальної власності**	2	1
2	**Тема 2. Патентна інформація та патентні дослідження**	2	1
3	**Тема 3. Охорона прав на винаходи і корисні моделі в Україні**	2	1
4	**Тема 4. Оформлення винаходу (корисної моделі)**	3	1
5	**Тема 5. Охорона прав на промислові зразки в Україні**	3	1
	Змістовий модуль 2.		
6	**Тема 6. Охорона прав на зразки для товарів і послуг**	2	1
7	**Тема 7. Оформлення “ноу-хау” та раціоналізаторських пропозицій**	4	1
8	**Тема 8. Ліцензування і передача технологій**	2	1
9	**Тема 9. Міжнародне співробітництво у галузі інтелектуальної власності**	2	1
10	**Тема 10. Авторське право та суміжні права**	2	1
РАЗОМ		24	10

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Змістовий модуль 1.		
1	**Тема 1. СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ** 1. Рівні творчої діяльності та винахідницьких задач. 2. Етапи розробки винаходу. 3. Історія деяких відкриттів, винаходів та винахідників.	4	6
2	**Тема 2. ПАТЕНТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ПАТЕНТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ** 1. Вибір прототипу. 2. Джерела інформації. 3. Використання патентної інформації при проведенні патентних досліджень. 4. Патентний формуляр	5	7
3	**Тема 3. ОХОРОНА ПРАВ НА ВИНАХОДИ І КОРИСНІ МОДЕЛІ В УКРАЇНІ** 1. Дії, які не визнаються порушенням прав патентовласника. 2. Припинення дії патенту. 3. Порушення та захист прав власника патенту. 4. Патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах. 5. Державне стимулювання та використання винаходів (корисних моделей).	5	8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
4	**Тема 4. ОФОРМЛЕННЯ ВИНАХОДУ (КОРИСНОЇ МОДЕЛІ)** 1. Реферат винаходу. 2. Оформлення документів заявки. 3. Приклади винаходів на пристрій, спосіб, речовину, штам, застосування.	5	8
5	**Тема 5. ОХОРОНА ПРАВ НА ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ В УКРАЇНІ** 1. Захист прав. 2. Вимоги до оформлення заявки на одержання патенту на промисловий зразок. 3. Приклад оформлення заявки.	5	7
	Змістовий модуль 2.		
6	**Тема 6. ОХОРОНА ПРАВ НА ЗРАЗКИ ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ** 1. Захист прав. 2. Вимога до оформлення заявки на знак для товарів і послуг. 3. Приклад оформлення заявки.	5	8
7	**Тема 7. ОФОРМЛЕННЯ “НОУ-ХАУ” ТА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ** 1. Оформлення “ноу-хау” на пристрій 2. Оформлення “ноу-хау” на технологію. 3. Приклади "ноу-хау".	5	8
8	**Тема 8. ЛІЦЕНЗУВАННЯ І ПЕРЕДАЧА ТЕХНОЛОГІЙ** 1. Авторські договори. 2. Договори на створення і використання результатів в науково-технічної діяльності. 3. Договори на роботи і послуги по забезпеченню науково-технічною інформацією.	5	8
9	**Тема 9. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ГАЛУЗІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ** 1. Договір про патентну кооперацію (PCT). 2. Євразійська патентна конвенція. 3. Інші міжнародні угоди.	5	6
10	**Тема 10. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА** 1. Суб'єктивне авторське право, його зміст і межі. 2. Право на авторську винагороду. 3. Поняття суміжних прав. 4. Захист авторського права і суміжних прав.	4	6
РАЗОМ		48	72

7. Індивідуальні завдання

Заключається у підготовці комплексу документів, що необхідні для одержання патенту на умовний винахід.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання.

Результат навчання	Методи навчання
РН1. Діяти в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом та вміння генерувати нові ідеї в сфері гірництва.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (презентація, демонстрація навчальних фільмів) – Практичні методи (вирішення задач) – Дискусійний метод – Проблемний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, проведення розрахунків)
РН5. Дотримуватися норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (презентація, демонстрація навчальних фільмів) – Практичні методи (вирішення задач) – Дискусійний метод – Проблемний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, проведення розрахунків)
РН8. Розробляти та реалізувати інноваційні продукти й заходи щодо вдосконалення та підвищення технічного рівня систем і технологій гірництва, забезпечення їх конкурентоспроможності.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (презентація, демонстрація навчальних фільмів) – Практичні методи (вирішення задач) – Дискусійний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків)

9. Методи контролю

Перевірка досягнення результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
РН1. Діяти в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом та вміння генерувати нові ідеї в сфері гірництва.	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань – Тестові завдання – Залік

Результат навчання	Методи контролю
РН5. Дотримуватися норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань – Тестові завдання – Залік
РН8. Розробляти та реалізувати інноваційні продукти й заходи щодо вдосконалення та підвищення технічного рівня систем і технологій гірництва, забезпечення їх конкурентоспроможності.	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань – Тестові завдання – Залік

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Процедура складання заліку визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	100	100
Підсумкова семестрова оцінка	**100**	**100**

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	80	80
Виконання та захист індивідуального самостійного завдання	20	20
Виконання та підготовка додаткових доповідей та рефератів (**додаткові – заохочувальні бали**): 1. Підготовка додаткових рефератів та доповідей 2. Підготовка презентацій	до 10 до 10	до 10 до 10
Разом за виконання завдань поточного контролю	**100**	**100**

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти[1]	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	25	–
Участь у дискусії	15	–
Виконання та захист практичних завдань, вправ	40	–
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	**80**	**–**

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$Р_{НЗ} = \sum(Р_i \times ВК_i) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $Р_{НЗ}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$Р_i$ – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

$ВК_i$ – ваговий коефіцієнт за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$К_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять

за семестр, на 100 балів.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти протягом семестру виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти протягом семестру виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача заочної форми здобуття вищої освіти семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

На залік з навчальної дисципліни, яка вивчається впродовж двох семестрів, виносяться ключові питання з першого семестру вивчення навчальної дисципліни. На екзамен з навчальної дисципліни, яка вивчається впродовж двох семестрів, виносяться ключові питання з усієї навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури семестрового підсумкового контролю, якщо протягом семестру виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав 25–35 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав від 0 до 24 балів (включно), він вважається таким, що не

виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Автор	Author
2	Авторське право	Copyright
3	Аналог	Analog
4	База даних	Database
5	Виключні права	Exclusive rights
6	Винагорода	Reward
7	Винахід	Invention
8	Винахідник	Inventor
9	Винахідницький рівень	Inventive step
10	Відтворення	Reproduction
11	Географічне зазначення	Geographical indication
12	Захист інформації	Protection of information
13	Заявка	Application
14	Заявник	Applicant
15	Знак для товарів і послуг (торговельна марка)	Mark for goods and services (trademark)
16	Інновація (нововведення)	Innovation (innovation)
17	Інтелектуальна власність	Intellectual property
18	Капіталізація	Capitalization
19	Колективний знак	Collective mark
20	Комерційна таємниця	Commercial secret
21	Копірайт	Copyright
22	Корисна модель	Utility model
23	Ліцензія	License
24	Майнові права	Author
25	Немайнові права	Copyright

12. Рекомендована література

Основна література

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. НестерцовоїСобакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 140 с.

2. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 374 с.
3. Інтелектуальна власність. Підручник. Л.М. Попова., А.В. Хромов, І.В. Шуба: Харків, «Федорко», 2021, с. 262.
4. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Створення об'єктів інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. – 407 с.
5. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 696 с.

Допоміжна література

1. Офіційний бюлетень України "Промислова власність. Винаходи Промислові зразки Корисні моделі. Товарні знаки. Знаки обслуговування. Сорти рослин".
2. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності.-К.:Либідь, 2002.-200с.
3. Інтелектуальна власність в Україні.Нормативна база.-К.:КНТ, 2003.-440с.
4. Крайнєв П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні.-К.: ВД ІнЮре,2000.-340с.
5. Право інтелектуальної власності(за ред.. О.А.Підопригори та О.Д. Святоцького).-К.: К.: ВД ІнЮре,2004.-672с.
6. Інтелектуальна власність .Словник(в 2-х т.) (за ред.О.Д.Святоцького).-К.: К.: ВД ІнЮре,2000.
7. Пріб Г.Л.Патентознавство.-К.:вид-во університету «Україна», 2007.-304с.
8. Сусліков Л.М. Патентознавство.-К.:КНЛ, 2005.-428с.
9. Драпак Г.М.Основи інтелектуальної власності.-К.:Кондор, 2007.-156с.
10. Коссак В.М. Право інтелектуальної власності.-К.:Істина, 2007.-208с.
11. Потєхіна В.О. Інтелектуальна власність.- К.: ЦУЛ, 2008.-414с.
12. Право інтелектуальної власності:схеми та роз'яснення/.-В.Є.Ієвіня та ін.-К.:КНТ, 2007.-264с.
13. Інформаційне законодавство України.-К.: Юридична думка, 2006.-232с.
14. Антонов В.М .Інтелектуальна власність і комп'ютерна авторське право.-К.:КНТ, 2006.-520с.
15. Гордієнко С.Г. Забезпечення інтересів України в сфері захисту інтелектуалдьної власнотсі:нормативно-правовое регулювання.-К.:ВД Скіф, 2008. - 248с.
16. Роїна О.М. Інтелектуальна власність та її захист.-К.:КНТ, 2006.-480с.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій https://ukrpatent.org/uk
2. https://ukrpatent.org/uk/articles/standards стандарти у сфері інтелектуальної власності
3. IP офіс https://nipo.gov.ua/
4. Біржа промислової власності http://exchange.iii.ua/uk
5. Управління патентно-інформаційних послуг Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» http://iii.ua/uk
6. Центр підтримки технологій та інновацій https://tisc.nipo.gov.ua/
7. https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-ip бюлетень "Промислова власність"
8. https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-copyright бюлетень "Авторське право і суміжні права"
9. http://www.twirpx.com
10. http://zakon.rada.gov.ua Сайт Верховної Ради України
11. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки ЖДТУ, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича (http://www.lib.zt.ua/, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, (0412) 37-84-33), Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (http://www.nbuv.gov.ua/, Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3 +380 (44) 525-81-04) та інших бібліотек .
12. Інституційний репозитарій ЖДТУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти).